

Dansk Erhvervs NøgletalsNyt

Fald i BNP, stigende priser og historisk lav forbrugertillid

Af: Cheføkonom Tore Stramer og økonom Mads Jensen

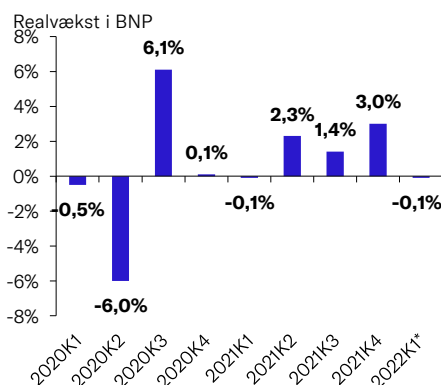
I denne uge har vi fået Danmarks Statistiks foreløbige bud på BNP-væksten i årets første kvartal, der viser et fald på 0,1 pct. Ved første øjekast kan det virke overraskende med et fald i BNP. Vi har historisk høj beskæftigelse og økonomien er generelt kommet flyvende ud af coronakrisen.

Forklaringen på faldet i BNP skal dog også tilskrives netop corona og tilbagerulningen af testindsatsen. Udfasningen af testindsatsen mv. fra februar har simpelthen sænket aktiviteten i sundhedssektoren så meget, at det har ført til et fald i BNP i årets første kvartal. Derfor skal det foreløbige bud på BNP-væksten også tages med forbehold.

I denne uge har vi desuden også fået tal for producentpriserne, der fortsætter deres himmelflugt. Producentpriserne steg med 37,4 pct. i april sammenlignet med samme måned sidste år. Det er desværre en ny rekord og prisstigningerne er efterhånden bredt funderet på tværs af både råvarer, maskiner og energi. En del af disse prisstigninger vil blive sendt videre til forbrugerne og foreløbigt har 63 pct. af detailvirksomhederne varslet, at de vil hæve priserne i de kommende tre måneder. Det vil være med til at fastholde forbrugerpriserne på det nuværende høje niveau.

De høje forbrugerpriser har i sammenspil med krigen i Ukraine sendt forbrugertilliden helt i bund. Forbrugertilliden faldt til minus 22,4 i april, hvilket er lavere end under de sorteste måneder af finanskrisen. Det vidner om, at danskerne har et pessimistisk syn på deres egen købekraft, men indtil nu har det fortsat ikke ført til et fald i privatforbruget. Vi forventer, at forbruget vil blive holdt kørende af en fortsat høj beskæftigelse og den betydelige opsparing som mange husholdninger har opbygget under coronakrisen. Risikoen er dog utvetydigt, at den ventede fremgang i privatforbruget bliver væsentligt svækket, hvis danskernes forbrugslyst bliver fastlåst i den nuværende choktilstand.

Nøgletal	Side
Udfasning af testindsatsen gav BNP-fald i første kvartal	2
Virksomhederne er ramt af ekstreme prisstigninger	3
Forbrugertilliden faldet til laveste niveau nogensinde	4
Vild stigning i beskæftigelsen i marts	5
EU-Kommissionen med prognoseskævert for dansk økonomi	6

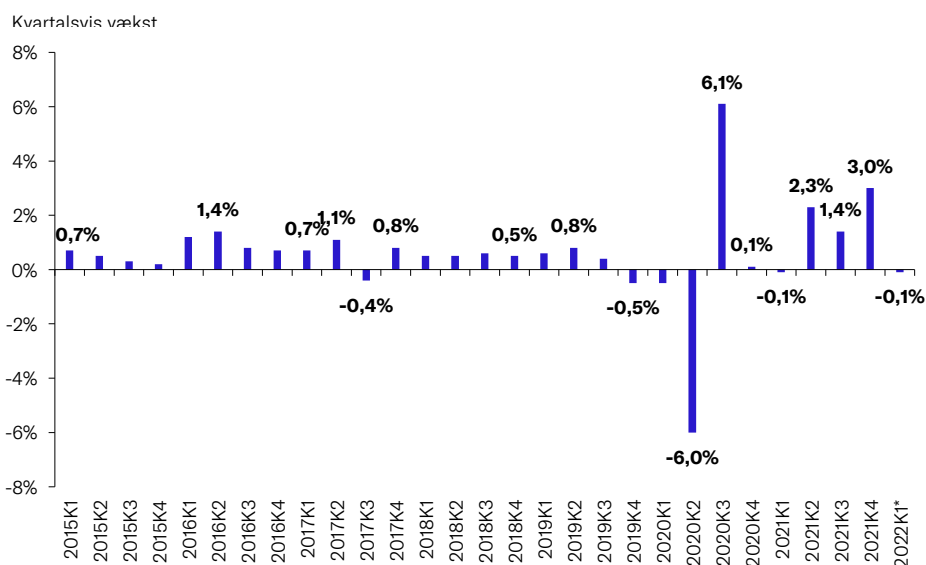
Udfasning af testindsatsen gav BNP-fald i første kvartal

Danmarks Statistik offentliggjorte i mandags BNP-indikatoren for første kvartal. Det er umiddelbart ærgerlig læsning, der viser, at BNP faldt med 0,1 pct. i første kvartal. Det er en smule skuffende, da vi havde forventet en BNP-vækst på ca. 0,5 pct. i år. Dykker man ned i tallene, så fordufter skuffelsen dog hurtigt her i forårssolen. Det er primært et fald i aktiviteten i den offentlige sektor, der har drevet faldet i BNP i første kvartal. Udfasningen af testindsatsen mv. fra februar og frem har simpelthen sænket aktiviteten mærkbart i sundhedssektoren. Omvendt var der fremgang i både industrien, bygge- og anlægssektoren samt inden for erhvervsservice.

De økonomiske nøgletal har da også generelt udviklet sig fornuftigt siden Ruslands invasion af Ukraine. Ledigheden faldt i april til det laveste niveau siden juni 2008, samtidig med at antallet af nyopslåede stillinger slog rekord. Forbruget har dertil udviklet sig forholdsvist stabilt på trods af det abrupte fald i forbrugertilliden. Endelig bragede den samlede eksport af varer og tjenester i vejret med hele 5,2 pct. i første kvartal målt i løbende priser.

Ser vi bredt på de økonomiske nøgletal, så har opsvinget altså fortsat haft godt tag i dansk økonomi i årets første tre måneder. Man skal derfor også tage mandagens negative BNP-tal med en stor portion salt. Tilbageslaget skyldes primært tilbagerulningen af testaktiviteten.

Kvartalsvis BNP-vækst, sæsonkorrigeret

Kilde: Danmarks Statistik, tabel NKN1 og BNP-indikatoren

Note: 2022K1 er foreløbige tal.

Virksomhederne er ramt af ekstreme prisstigninger

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik i mandags viser, at det samlede producentprisindeks for varer steg med 37,4 pct. i april i forhold til samme måned sidste år. Det er den største prisstigning, der er registreret i statistikkens historie siden 2005. Importprisindekset er samtidig steget med 21,6 pct. over det seneste år, hvilket ligeledes er den største stigning i statistikens historie.

Det er rent ud sagt ekstreme prisstigninger, der rammer dansk erhvervsliv i øjeblikket. Det gør kun ondt værre, at prisstigningerne er bredt funderet. Priserne på såvel råvarer, maskiner og energi er bragt i vejret over det seneste år. Det er kombinationen af et kraftigt globalt opsving og et fortsat pres på de globale forsyningskæder, der har sendt virksomhedernes producent- og importpriser mod himlen. Dertil har krigen i Ukraine givet et yderligere løft til energipriserne og en række råvarepriser.

Priserne vil stige yderligere i foråret

Ser vi fremad hen over foråret og sommeren, så skal vi desværre berede os på yderligere prisstigninger. Krigen i Ukraine har udløst kraftige prisstigninger på både energi og en række råvarer. Det er prisstigninger, der for alvor vil ramme producent- og importpriserne i de kommende måneder.

Dertil er en række store kinesiske byer i øjeblikket pålagt betydelige restriktioner som følge af en høj corona-smitte. Det betyder, at produktionen og en række store kinesiske havne i øjeblikket kører på nedsat kraft. Det vil uvægerligt bidrage til at øge det globale prispres på både fragt og en række varer.

Som tingene ser ud nu, så vil virksomhedernes producentpriser nå nærmest astronomiske stigningstakter på i omegnen af 40 pct. hen over sommeren.

Forbrugerprisinflations vil være høj resten af året

En del af den voldsomme stigning i virksomhedernes producent- og importpriser vil blive sendt videre til forbrugerne over de kommende måneder. Ifølge tal fra Danmarks Statistik varslede 63 pct. af detailvirksomhederne i april, at de ville hæve priserne over de kommende tre måneder. Det er et ekstraordinært højt niveau, der tilmed er bredt funderet på tværs af detailsektoren.

Det er en udvikling, der vil bidrage til at fastholde forbrugerprisinflationsen på et relativt højt niveau resten af året. Som tingene ser ud nu, så forventer vi, at forbrugerprisinflationsen vil blive fastholdt på det nuværende høje niveau omkring 6,5 pct. hen over sommeren for herefter at aftage til omkring 5 pct. frem mod årsskiftet.

Forbrugertilliden faldet til laveste niveau nogensinde

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik fredag viser, at forbrugertilliden faldt til minus 22,4 i april. Det er et vanvittigt lavt niveau, der bryder alle tidligere negative rekorder for forbrugertilliden. Forbrugertilliden ligger nu lavere end under de sorteste måneder af finanskrisen. Det er ganske enkelt helt vildt.

De seneste måneders massive fald i forbrugertilliden skyldes utvivlsomt de meget høje energipriser og Ruslands invasion af Ukraine i slutningen af februar. Danskernes købekraft er simpelthen kommet under pres samtidig med, at krigen har givet anledning til betydelig usikkerhed. Det er derfor heller ikke overraskende, at et tydeligt fald i danskernes syn på såvel egen og dansk økonomi trækker forbrugertilliden voldsomt ned i april. Forventningerne til dansk økonomi ligger nu på det laveste niveau i statistikkenes levetid, hvilket ærligt talt er helt vildt.

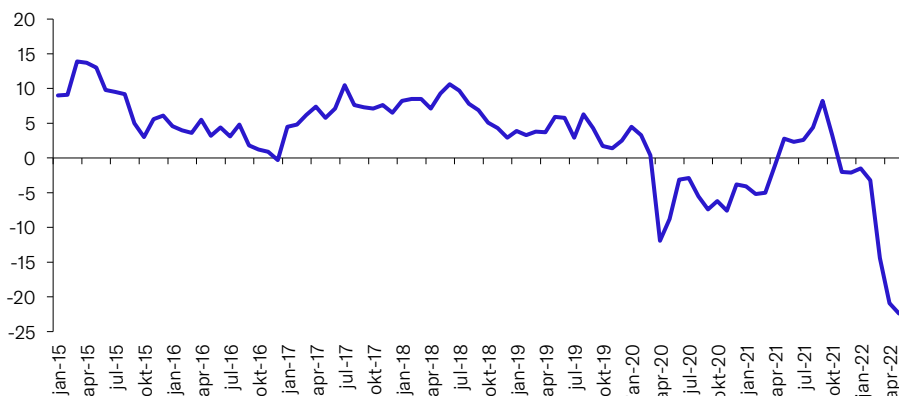
Udsigt til fortsat forbrugsvækst – men vi kan blive skuffet

På trods af de seneste måneders massive fald i forbrugertilliden, så har privatforbruget heldigvis udviklet sig nogenlunde stabilt. Danskernes har stort set bibeholdt et uændret forbrug målt i kroner og øre, mens styksalget har været faldende. Den ekstraordinært høje inflation har rystet danskernes forbrugsvaner, men vi har indtil videre ikke set et tydeligt fald i privatforbruget.

Man skal derfor også passe på med at overdramatisere de seneste måneders ekstreme fald i forbrugertilliden. Der er formentlig tale om et øjebliksbillede, hvor forbrugerne har fået et ordentlig chok ovenpå stigningen i inflationen og krigens udbrud i Ukraine. Dertil har de stigende renter og de betydelige kursfald på aktiemarkedet også trykket danskerne optimisme.

Som udgangspunkt forventer vi en fortsat fremgang i privatforbruget igennem resten af året. Som tingene ser ud nu, så er der formentlig udsigt til en samlet forbrugsvækst på ca. 2 pct. i år. Forbruget vil blive holdt kørende af en fortsat høj beskæftigelse og den betydelige opsparing som mange husholdninger har opbygget under coronakrisen. Risikoen er dog utvetydigt, at den ventede fremgang i privatforbruget bliver væsentligt svækket, hvis danskernes forbrugslust bliver fastlåst i den nuværende choktilstand.

Forbrugertillidsindikatoren

Kilde: Danmarks Statistik, tabel FORV1

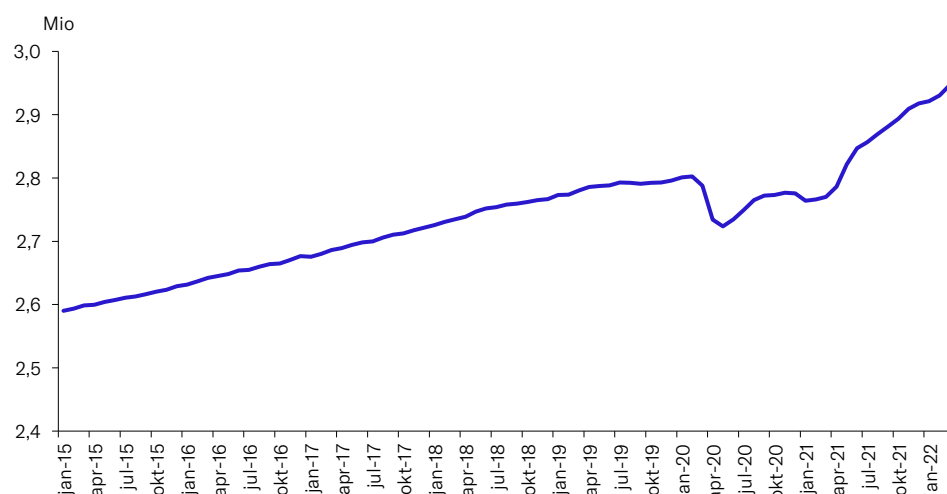
Vild stigning i beskæftigelsen i marts

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik fredag viser, at lønmodtagerbeskæftigelsen steg med 16.000 personer i marts. Det er en overordentlig flot jobvækst, der viser, at efterspørgslen på arbejdskraft fortsat er enormt stor på trods af krigen i Ukraine og den ekstraordinært høje inflation. Det springer i øjnene, at fremgangen er bredt funderet på tværs af brancher. Dertil er det særligt positivt, at den hårdt prøvede hotel- og restaurationsbranche øgede beskæftigelsen med hele 4,6 pct. i marts. Det skyldes, at antallet af medarbejdere her typisk øges mærkbart op til højsæsonen over sommerhalvåret.

En del af forklaringen på den flotte jobvækst er, at smitten aftog tydeligt i starten af året og restriktionerne blev rullet tilbage. Men når det er sagt, så er der ingen tvivl om, at væksten i dansk økonomi har været flyvende her i starten af året.

Ser vi fremad, så er der ikke umiddelbart tegn på, at jobvæksten vil bremse mærkbart op. Virksomhederne slog rekordmange ledige stillinger op i april og melder fortsat om rekordmangel på arbejdskraft. Vi har derfor også en forventning om, at jobvæksten vil holde en høj fart hen over de kommende måneder på trods usikkerheden fra krigen i Ukraine og den høje inflation.

Lønmodtagerbeskæftigelsen, sæsonkorrigeret

Kilde: Danmarks Statistik, tabel LBESK03

EU-Kommissionen med prognoseskævert for dansk økonomi

EU-Kommissionen har præsenteret en ny økonomisk prognose for dansk økonomi, hvor der forventes en BNP-vækst på kun 2,6 pct. i 2022 og 1,8 pct. i 2023. Det er desværre en meget dystre prognose, som EU-Kommissionen kun kan komme i mål med, hvis dansk økonomi bliver ramt af en nedtur over de kommende måneder. På grund af den meget høje vækst i særligt slutningen af 2021, så vil vi selv med nulvækst i alle kvartaler af 2022 ende med en årsvækst på 3,5 pct. i 2022. EU-kommissionens prognose for BNP-væksten i år indebærer derfor, at BNP i gennemsnit falder med -0,6 pct. i hvert kvartal af 2022. Det er selvsagt meget negativt og står i skærende kontrast til Finansministeriets dugfriske prognose for dansk økonomi, hvor der forventes en BNP-vækst på 3,4 pct. i år.

Jeg hælder til, at der er gået grus i EU-Kommissionens prognosearbejde, og at de har lavet en ordentlig prognoseskævert for dansk økonomi. Som tingene ser ud nu, så er der ikke udsigt til, at dansk økonomi bliver ramt af et tydeligt fald i BNP resten af året. De økonomiske nøgletal herhjemme har tværtimod udviklet sig fornuftigt siden Ruslands invasion af Ukraine. Ledigheden faldt i april til det laveste niveau siden juni 2008, samtidig med at antallet af nyopslåede stillinger slog rekord. Forbruget har dertil udviklet sig forholdsvis stabilt på trods af det abrupte fald i forbrugertilliden. Endelig bragede den samlede eksport af varer og tjenester i vejret med hele 5,2 pct. i første kvartal målt i løbende priser.

Vi forventer derfor også på linje med Finansministeriet, at der godt nok vil komme øget modvind til væksten i år, men at der trods alt fortsat vil være fremgang igennem størstedelen af året.

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs NøgletalsNyt kan ske til cheføkonom Tore Stramer på tstr@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6107.